

SIGUES LINGÜÍSTICAMENT SOSTENIBLE

El decàleg «Sigues lingüísticament sostenible» és un projecte dels serveis lingüístics de les universitats públiques de Catalunya que es va elaborar amb la intenció de conscienciar els estudiants universitaris i, per extensió, tota la població, sobre la necessitat de preservar la diversitat lingüística i tenir un comportament lingüístic coherent amb aquest objectiu. El contingut d'aquest decàleg, que

transcrivim a continuació, va ser elaborat pel Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades (GELA).

1. Sigues respectuós amb totes les llengües

Quan dius que una llengua no t'agrada, o que no és útil o important, sense adonar-te'n apliques aquests prejudicis a les persones que la parlen. Totes les llengües són iguals i totes són diferents.

2. Observa i escolta: interessa't per les llengües del teu voltant

Molt sovint a prop teu es parlen llengües que ni tan sols sospites. Que no saps ni com es diuen. Moltes vegades saber-ne

el nom o alguna paraula és suficient per demostrar que aprecies els qui t'envolten, que no et són indiferents. Digues gràcies a algú en la seva llengua i segur que li arrencaràs un somriure.

3. No tinguis por d'aprendre noves llengües, sempre seran les teves aliades

Molta gent pensa que una llengua o es parla o no es parla, i que no hi ha terme mitjà. O que per fer entrar una llengua al cap n'ha de sortir una altra. Aprendre, poc o molt, una llengua no vol dir oblidar-ne una altra, ni parlar-la pitjor. Una sola paraula et pot ser útil, i arribis on arribis, una mica és millor que res. Sempre hi guanyaràs.

4. Les llengües t'obren noves perspectives: no renunciïs a les fonts de coneixement que t'ofereixen les diverses llengües

Totes les llengües contenen coneixement i en produeixen de nou; no et limitis a l'anglès. No deixis de banda allò que està escrit en llengües properes. Sovint descobriràs que les pots llegir i entendre molt més del que et penses, i que les bones idees no tenen llengua, o que totes les llengües en tenen. Les diferents llengües expressen diferents mirades sobre la realitat. Aprendre llengües diferents t'ajudarà a eixamplar mires.

5. Dóna veu als minoritaris i escolta'ls

Entre tots els minoritaris constituïm una majoria. No contribueixis a accentuar el desequilibri lingüístic, no tractis les llen-

gües amb pocs parlants com no t'agrada que et tractin a tu. Si pots triar, dóna prioritat als que tenen menys altaveus. Ajuda'ls a arribar a tot arreu i ells t'hi ajudaran a tu.

6. No impositis llengües dominants, replanta llengües amenaçades

L'escriptor nord-català Joan Lluís Lluís diu que a molts catalans del sud els agrada anar al Rosselló a demostrar com en saben, de parlar en francès. No facis només de difusor de les grans llengües en detriment de les que tenen menys parlants. Mira d'interessar-te per la llengua que pot extingir-se: veuràs que és útil i necessària, i contribuiràs a la reforestació lingüística.

7. Un petit mercat pot ser una gran porta

És important no confondre l'audiència potencial amb la real. Escriure o parlar en una llengua de molts parlants no és cap garantia de ser escoltat. En canvi, parlar com els que tenim més a prop és fer-nos sentir. L'important no és la quantitat de gent que et podria entendre, sinó les persones a qui de debò dius alguna cosa. Quan Shakespeare escrivia, els anglòfons no arribaven a sis milions.

8. Practica la diversitat lingüística quan et moguis pel món

Aprofita tota la riquesa i diversitat que el món t'ofereix si l'escoltes. No vagis a Gal·les o a Malta només a aprendre anglès. Prova de parlar les llengües dels llocs que visites: com menys s'esperin els teus interlocutors sentir-te dir coses en la seva llengua, més se n'alegraran.

9. Preserva el teu espai de llibertat: la llengua no te la poden prendre si tu no vols

Les llengües no són coses, no es fan nosa les unes a les altres: no et deixis convèncer del contrari. Segurament al llarg de la vida no sempre podràs parlar en la primera llengua que vas aprendre, però sempre la podràs mantenir: és un coneixement que t'ajudarà a conèixer-ne d'altres. No el perdís: quantes més llengües saps, més saps de la teva llengua i del món.

10. No excloguis ningú d'una llengua

Les llengües, sobretot les poc parlades o poc esteses, creen lligams invisibles, són senyals de benvinguda, transformen un estrany en un veí. No privis els altres d'aprendre i usar la teva llengua. No els diguis amb la llengua que no són dels teus. A Catalunya, per exemple, parla'ls també en català; no els deixis fora de casa. El català és un passaport que no caduca: ajuda'ls a obtenir-lo per sempre.